

Механізм генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму на платформі ДПП: відновлення економіки України

Цвілий Сергій Миколайович

к.е.н., доцент, доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу, Національний університет «Запорізька політехніка», 69063, Україна, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 64, ScopusID: 58162314500, ResearcherID: AAG-6759-2020, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1720-6238>

Прийнято: 18. 09.2024 | Опубліковано: 29.09.2024

Анотація. Метою є обґрунтування механізму генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму на платформі державно-приватного партнерства (ДПП) й міжнародного співробітництва для постконфліктного відновлення та сталого розвитку економіки України. Методи дослідження: повних зв'язків, аналіз, індексний, кластеризація, прогнозування, ранжування, групування, узагальнення, класифікація, економічне моделювання, сценаріїв. Згруповано країни світу, які запровадили інститут державно-приватного партнерства для генерації інвестиційного потенціалу в розвиток індустрії туризму. Узагальнено функціональні особливості інституту державно-приватного партнерства за напрямками генерації інвестиційного потенціалу на розвиток індустрії туризму. Виокремлено партнерів України для спільної участі в ефективному застосуванні механізмів ДПП в напрямку генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму в постконфліктному періоді відновлення країни. Структуровано туристичні дестинації України для створення геоeкономічного простору генерації інвестиційного потенціалу

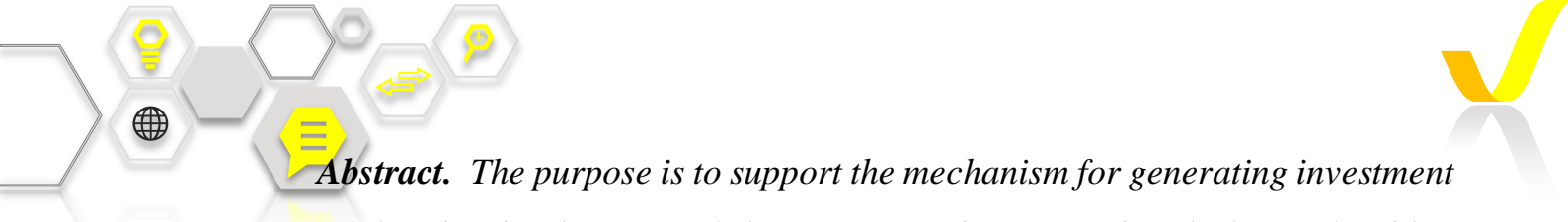
європейських країн-донорів в регіональну систему України. Проведено кластеризацію туристичних регіональних систем Європи та України. Запропоновано економічну модель міжнародного партнерства регіональних систем Європи та України за допомогою двосторонніх інвестиційних потоків за методом повних зв'язків. Розраховано обсяг прямих інвестиційних потоків від європейських країн-донорів на розвиток та відновлення туристичних дестинацій в регіональних системах України в постконфліктному періоді. Оцінено ефективність генерації інвестиційного потенціалу європейських країн-донорів на розвиток та відновлення індустрії туризму в Україні на 2025–2028 роки. Здійснено рейтингування туристично-регіональних систем України з використанням 22-бальної шкали оцінки. Сформовано рейтинг туристично-регіональних систем за індексом інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму України. Обґрунтовано зміну типу кластерів туристичних дестинацій в регіональних системах України за умови реалізації міжнародного ДПП з європейськими країнами-донорами – генераторами інвестиційного потенціалу розвитку країни-реципієнта на 2025–2034 роки.

***Ключові слова:** інвестиційний потенціал, кластер, ДПП, туристична дестинація, міжнародне співробітництво, туристично-регіональна система.*

The mechanism of generating investment potential for the development of the tourism industry on the PPP platform: recovery of the economy of Ukraine

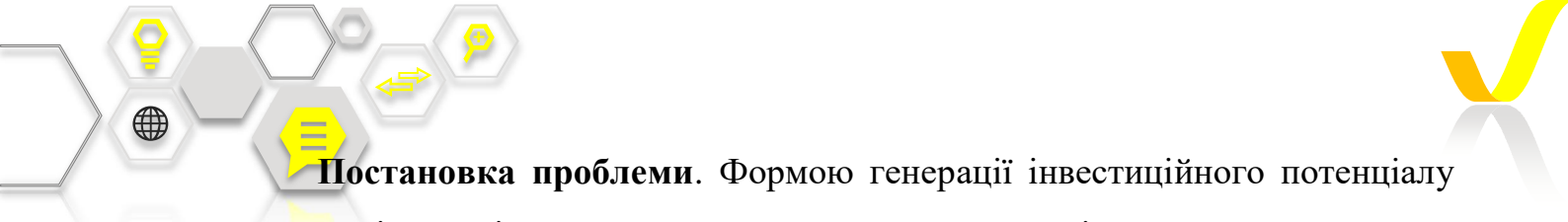
Sergiy Tsviliy

PhD in Economics, Docent, Associate Professor of Department of tourism, hotel and restaurant business, National University «Zaporizhzhia Polytechnic», 69063, Ukraine, Zaporizhzhia, Zhukovskoho str. 64, ScopusID: 58162314500, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1720-6238>

Abstract. *The purpose is to support the mechanism for generating investment potential for the development of the tourism industry on the platform of public-private partnership and international cooperation for post-conflict renewal and development economy of Ukraine. Research methods: identification, classification, external connections, analysis, indexing, clustering, forecasting, ranking, grouping, economic modeling, scenarios. The countries of the world have been grouped together to introduce the DPP to generate investment potential in the development of the tourism industry. The functional features of the DPP are specified for the direct generation of investment potential for the development of the tourism industry. The partners of Ukraine have been strengthened to participate in the effective stagnation of DPP mechanisms in directly generating investment potential for the development of the tourism industry. The tourist destinations of Ukraine are structured to create a geo-economic space for generating the investment potential of European donor countries into the regional system of Ukraine. Clustering of regional tourism systems of Europe and Ukraine was carried out. An economical model of international partnership between the regional systems of Europe and Ukraine has been proposed with the help of bilateral investment flows using the cross-linking method. The obligation of direct investment flows from European donor countries for the development and renewal of tourist destinations in the regional systems of Ukraine has been secured. The effectiveness of generating investment potential of European donor countries for the development and renewal of the tourism industry in Ukraine for 2025–2028 is assessed. The rating of tourism and regional systems of Ukraine has been updated. A rating of tourism-regional systems based on the index of investment potential for the development of the Ukrainian tourism industry has been formed. A change in the type of clusters of tourist destinations in the regional systems of Ukraine has been arranged for the implementation of the international PPP with European donor countries (generators of investment potential for the development of the country-recipe for 2025–2034).*

Keywords: *investment potential, cluster, PPP, tourist destination, international tourism, tourism-regional system.*

Постановка проблеми. Формою генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму європейських країн-донорів є державно-приватне партнерство (ДПП), яке за сукупністю організаційно-економічних, правових, фінансово-інвестиційних аспектів нині забезпечує систему узгоджених видів діяльності зі створеними цінностями взаємовідносин, що у межах моделей фінансування та управління інвестиційними потоками реалізують інвестиційні можливості окремих територій [2; 6; 20]. Партнерство узгоджує організацію державного та приватного секторів економіки туризму, вимагає якісно нових за структурою інвестиційних ресурсів (досвід, технології, кошти, репутація тощо) і передає мінімізацію ризиків при проектуванні й будівництві нових туристично-рекреаційних місць відпочинку. Державно-приватне партнерство має велике значення для відбудови економіки України та індустрії туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вклад різних дослідників у вирішенні проблеми постконфліктного відновлення інноваційного потенціалу індустрії туризму країни розкрито у роботах таких вчених, як В. Антоненко, І. Григорчак, В. Хуткий [1], Л. Івашова [2], Є. Козловський, Т. Ткаченко [3], М. Паук [4], Н. Ступень [7], Л. Тараш [8], Б. Марцишевська, М. Сміт, Д. Хол [9], С. Цвілій [10], В. Дячек, М. Ковтун, Н. Ющенко [11], С. Касевич, П. Лінч [12], С. Кро, А.М. Мартінс [13], К. Ендо [14], П. Марті-Сірігуан, А. Ноласко-Сіругеда, Л. Серрано-Естрада [16], М. Бойко, М. Босовська, А. Мазаракі, А. Охріменко [17], В. Грановська, С. Пасека, О. Пристемський, Н. Трусова [19], В. Демко, Д. Єременко, Н. Танклевська, Т. Чернявська [20], О. Д. Гурова, Корнієнко, Д. Михайлик, В. Оглобліна [21], М. Згуровський [22] та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, за наявності значної кількості наукових ідей практично відсутні комплексні дослідження генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму на платформі державно-приватного партнерства для відновлення економіки України з урахуванням специфіки інвестиційного процесу в структурі ДПП, що забезпечується вхідними й вихідними інвестиційними потоками, які логічно розподіляються та використовуються між туристичними дестинаціями країни-

реципієнта для відтворення туристично-рекреаційних місць та зон відпочинку. Потенційний внесок автора полягає у проведенні кластеризації регіональних систем Європи та України та розрахунку економічної моделі їх міжнародного партнерства; оцінюванні ефективності генерації інвестиційного потенціалу європейських країн-донорів на розвиток та відновлення індустрії туризму в Україні, формуванні рейтингу туристично-регіональних систем за індексом інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму України, обґрунтуванні зміни типу кластерів туристичних дестинацій в регіональних системах країни.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Обґрунтування механізму генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму на платформі державно-приватного партнерства й міжнародного співробітництва для постконфліктного відновлення та сталого розвитку економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. А. Ренда запропонував типологію державно-приватного партнерства за групами країн, в залежності від інтенсивності впровадження його механізмів [11]. Даний вид співпраці має сенс розглядати як перспективний напрям взаємодії, який визначає подвійний ефект генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму (рис. 1).

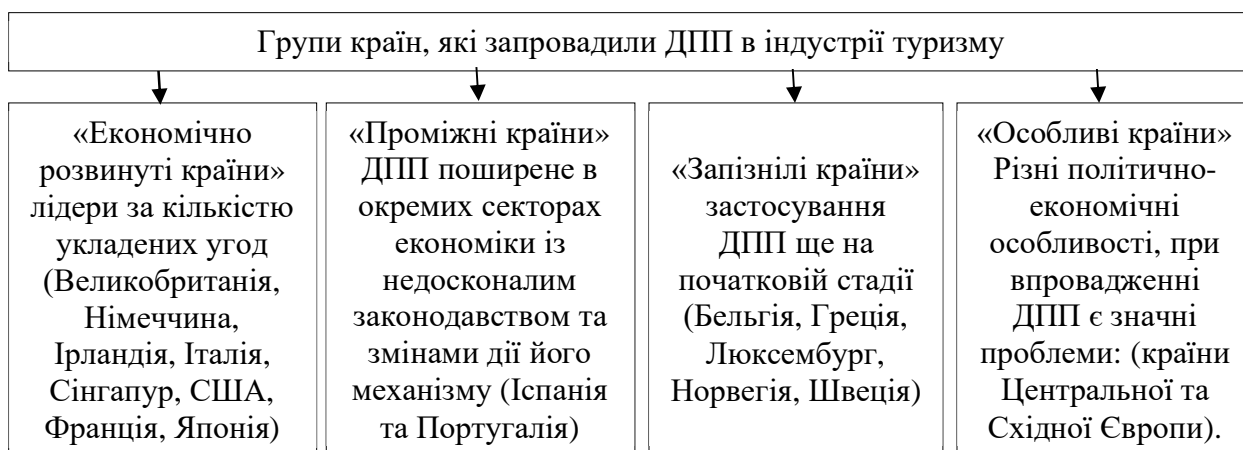

Рис. 1. Групи країн світу, які запровадили інститут державно-приватного партнерства для генерації інвестиційного потенціалу в розвиток індустрії туризму

Джерело: сформовано автором за [11; 18; 21]

Проблеми впровадження ДПП у групі «Особливі країни»: відсутність спеціалістів, нерозвиненість ринку капіталу, малий досвід реалізації проектів.

Кожен учасник ДПП генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму має свої конкретні переваги за наступними елементами організаційно-економічної співпраці (рис. 2).

Рис. 2. Функціональні особливості інституту державно-приватного партнерства за напрямками генерації інвестиційного потенціалу на розвиток індустрії туризму

Джерело: побудовано автором

Світовий досвід доводить, що взаємодія між державою та приватним бізнесом має найбільший ефект генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму в інфраструктурних галузях, де склалися попит і пропозиція інвестиційної співпраці реалізації масштабних економічних проектів [3; 8].

За даними Європейського експертного центру ДПП, Всесвітнього банку, Європейського інвестиційного банку впровадження цього механізму взаємодії європейських країн-донорів та України, як країни-реципієнта дозволило з 1992 до 2021 р.) укласти 2241 угоду на 1147,9 млрд EUR на інвестиційні проекти, з яких реалізовано 1839 із обсягом капіталовкладень 381,6 млрд. EUR [3; 6].

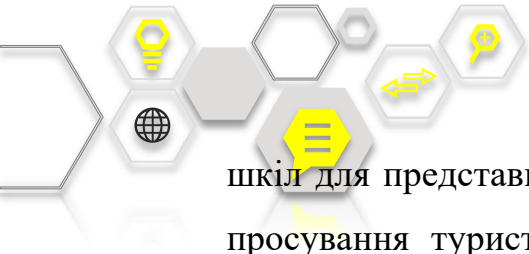
В постконфліктному періоді відновлення країни на засадах ефективного застосування механізмів ДПП в напрямку генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму, головним партнером є Туреччина, яка сьогодні є країною-лідером у світі в сегменті пляжно-курортного туризму. Дуже активна державна політика у сфері туризму дозволяє країні у короткий термін створити конкурентоспроможний національний туристичний продукт. Результатом для України стане ефективне державне втручання Туреччини в індустрію туризму для усунення нормативно-законодавчих перешкод та інвестиційної активізації підприємницького сектора. У період реалізації державних програм розвитку індустрії туризму Туреччини, урядом прийнято ряд законопроектів, які чітко визначили організаційно-економічну та фінансово-інвестиційну платформу партнерства для різних форм концесій при будівництві тунелів, швидкісних трас, мостів, аеропортів, об'єктів електроенергетики. В якості економічних інструментів стимулювання й мотивування інвестиційної активності суб'єктів підприємницької діяльності в розвитку туризму турецьким урядом розроблено податкові та інші пільги для реалізації масштабних проектів [1]. До основних видів таких економічних преференцій віднесено [9; 19]: пільгові тарифи на газ, воду, електроенергію; пільгові ставки по кредитах; пільгові умови оренди землі на 50 років; нульова ставка ПДВ на 5 років; скасування митних зборів. Завдяки комплексній державній туристичній політиці та інструментам ДПП Туреччина є абсолютним лідером туристичної сфери послуг Середземномор'я.

Генерацією інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму на платформі ДПП відбудови економіки України є Франція, яка об'єднує у сфері туризму представників державних і територіальних організацій, економічних кіл та бізнесу, які займаються: впровадженням результатів маркетингового аналізу на світовому ринку туризму; плануванням та побудовою стратегічної платформи індустрії туризму; здійсненням аналізу попиту й пропозиції в сфері туризму; просуванням інноваційних технологій; підвищенням рівня якості туристичного сервісу і його; забезпеченням у рекреаційних місцях відпочинку (зокрема, підготовка персоналу; здійснення державного реєстру туристичних операторів орендодавців автомобілів; розробка нової класифікації готелів [12].

Третім партнером за співпрацею з Україною є Італія, яка має потужне Національне агентство з туризму, метою якого є пропаганда інвестиційних можливостей щодо здійснення регулярних заходів з підтримки туристичного бренду країни, вироблення прогнозів для реалізації стратегії просування та маркетингу туристичної пропозиції, комерціалізації та вивчення туристичного ринку [16]. Італія володіє величезним інвестиційним потенціалом і спроможна активізувати високий рівень розвитку індустрії туризму, запровадити прийоми та механізми залучення інвестиційних потоків на інноваційних засадах для їх синхронного витоку в країну-реципієнта для здійснення державного впливу на відтворення сільського зеленого туризму, який набуває більших ознак тренду і приваблює демократичною ціновою політикою. Завдяки зростаючому впливу Італії як потенційного партнера, Україна має мету досягти швидкого розвитку економіки шляхом розширення торгівлі додатковими послугами і товарами, які призначені для задоволення потреб, підвищення зайнятості економічно активного населення та сприяння економічному зростанню країни [13; 19].

Німецький досвід ДПП в генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму свідчить, що фінансування галузі з бюджету держави й через приватні внески посилює імідж країни як туристичної дестинації. Ефективне задіяння інфраструктури транспорту посилює інтернаціоналізацію регіонів. Впровадження нових інформаційних технологій формує платформу інтернет-

шкіл для представників малого та середнього туристичного бізнесу з метою просування туристичних продуктів в інфраструктурі готельної мережі за підтримки держави та для розвитку економіки країни-учасника ДПП [4; 9].

Так, за умов демографічної структури переселення громадян України на територію Західних туристичних дестинацій (Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Волинська, Закарпатська, Львівська, Рівненська, Чернівецька та Івано-Франківська) та туристичних дестинацій Центральної частини країни (Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Черкаська, Чернігівська) автором враховано поступовий етап відтворення сфер економіки в Південних туристичних дестинаціях (Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Одеська, Дніпропетровська) та в Східній туристичній дестинації (Харківська) для створення геоелектронічного простору генерації інвестиційного потенціалу європейських країн-донорів в регіональну систему України, як бази розвитку міжнародного партнерства та співробітництва в постконфліктному періоді.

З позиції та за умов динаміки приросту залучення прямих іноземних інвестицій Європейських країн-донорів на розвиток туристично-рекреаційних місць відпочинку в Західних, Центральних, Південних та Східній туристичних дестинаціях України (схожі за виробітком туристичних продуктів) проведено кластеризацію регіональних систем Європи та України, а також розраховано економічну модель їх міжнародного партнерства за допомогою двосторонніх інвестиційних потоків за методом «повних зв'язків» (рівномірність відстаней їх розподілу і використання) [19; 22]. Інвестиційні потоки будуть сфокусовані в наступних секторах економіки: відновлення виробництва електроенергії та альтернативних видів біоенергії; пошук і розвідка корисних копалин; обробка та утилізація відходів; управління нерухомістю; видобуток (транспортування) природного газу; збір, очищення води; розвиток транспортної інфраструктури; модернізація готельного бізнесу, реконструкція садиб та закладів тимчасового розміщення туристів для оздоровлення, рекреації й відпочинку (рис. 3–5).

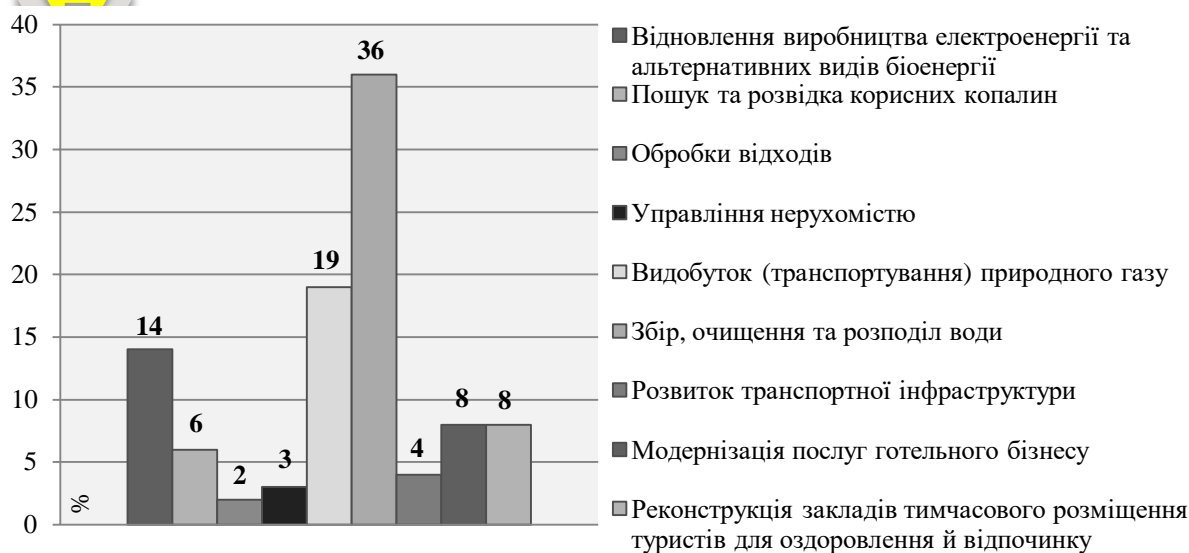
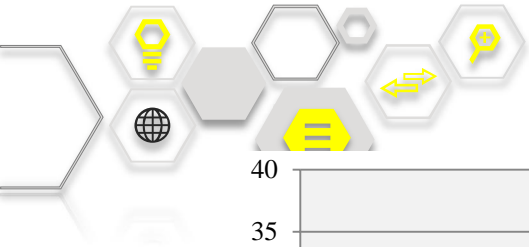
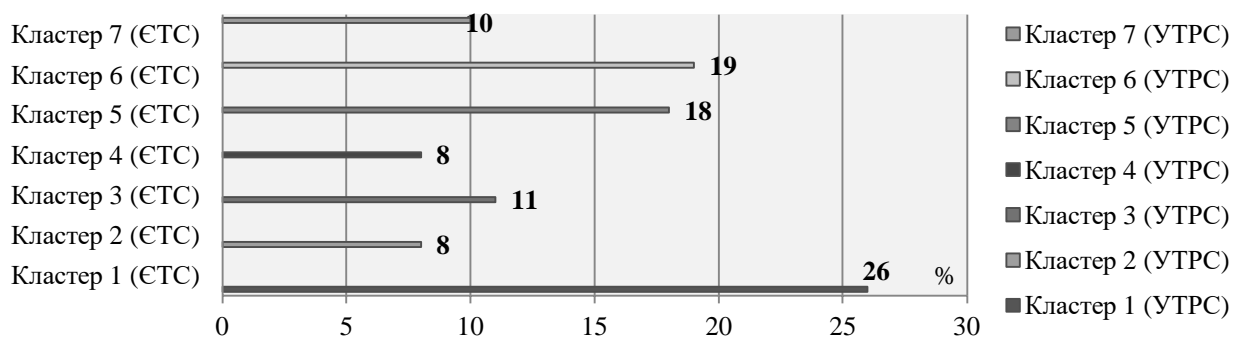

Рис. 3. Розподіл договорів ДПП за умови використанням інвестиційних потоків Європейських країн-донорів між сферами економіки України в 2024 р., %.
Джерело: сформовано автором за [5–7; 14]

Так, у 2024–2025 роках в туристичних дестинаціях регіональних систем України за сприяння приватних партнерів ЄС буде відтворено реалізацію 65 спільних міжнародних проектів на загальну вартість 5,07 млрд EUR, які були підписані ще в 2021 році Найбільший обсяг інвестицій буде спрямовано у проекти, що здійснюються на засадах ДПП в сфері збору, очищення, розподілу води між туристичними дестинаціями, транспортування природного газу, відновлення виробництва електроенергії та альтернативних видів біоенергії, реконструкцію закладів тимчасового розміщення туристів для оздоровлення та відпочинку, а також модернізації послуг готельного бізнесу.

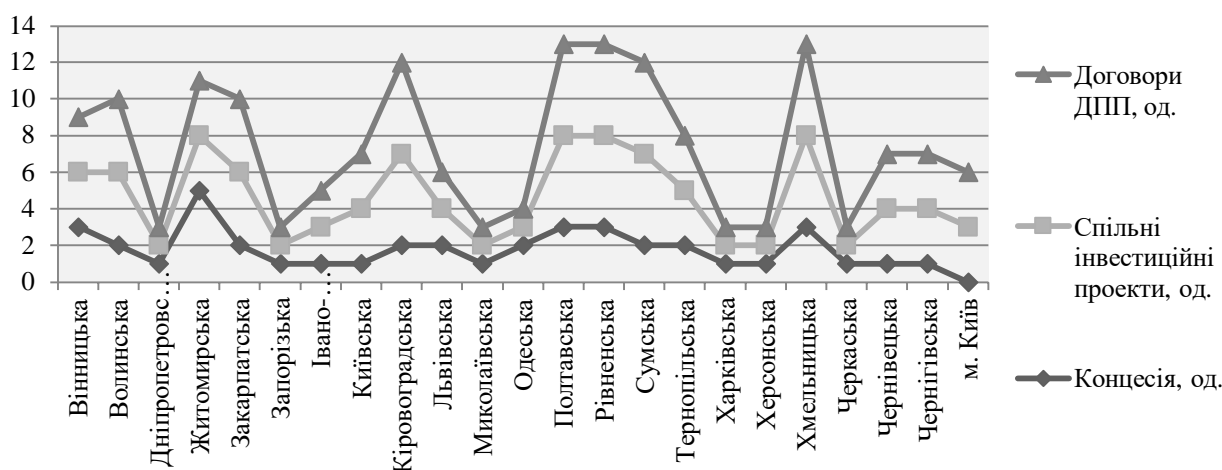

ЕТС – європейська туристична система; УТРС – українська туристична регіональна система.

Рис. 4. Розподіл туристичних потоків за угодами міжнародної співпраці між європейськими країнами-донорами та Україною на 2024-2025 рр., %

Джерело: сформовано автором [5–7; 14; 21]

З прогнозом, що в Україні активний часовий лаг ДПП з європейськими країнами-донорами буде сформований в 2025–2028 рр. із укладенням перших спільних повоєнних проєктів і угод (загальна кількість 172, з них 130 договорів на ДПП та на впровадження спільних міжнародних проєктів, а також 41 угода-концесія) для розширення інвестиційних можливостей в допоміжних секторах економіки з метою відтворення туристичних дестинацій в регіональних системах держави. Стан виконання договорів ДПП відображено на рис. 5.

Примітка. Кластер-1 ДПП: Вінницька та Чернігівська туристична дестинація (ТД) – Естонія, Латвія, Литва; Кластер-2 ДПП: Волинська та Закарпатська ТД – Бельгія, Болгарія, Польща, Румунія; Кластер-3 ДПП: Житомирська й Київська ТД – Великобританія, Франція, Нідерланди; Кластер-4 ДПП: Черкаська та Чернігівська ТД – Іспанія, Італія, Німеччина; Кластер-5 ДПП: Івано-Франківська, Львівська й Тернопільська ТД – Ірландія, Люксембург; Кластер-6 ДПП: Дніпропетровська, Кіровоградська, Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Харківська, Одеська. Полтавська, Сумська ТД – Австрія, Греція, Данія, Португалія, Швеція, Фінляндія; Кластер-7 ДПП: Рівненська та Хмельницька ТД – Данія, Португалія, Фінляндія.

Рис. 5. Реалізація міжнародних угод ДПП щодо формування інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму в туристично-регіональних системах України за підтримки європейських країн-донорів у 2024–2025 рр.

Джерело: побудовано та розраховано автором

Обсяг прямих інвестиційних потоків від європейських країн-донорів на розвиток та відновлення туристичних дестинацій в регіональних системах України в постконфліктному періоді до початку часового лагу, коли почнеться відтік (від початку ритмічного і синхронного притоку ресурсів з інтегрованого інвестиційного потенціалу країн-донорів до України), представлено на рис. 6.

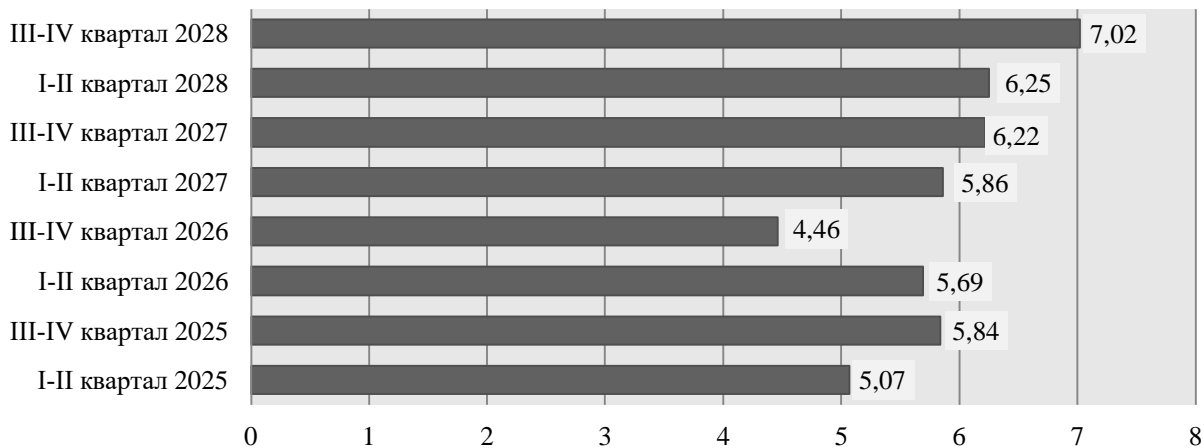

Рис. 6. Динаміка руху на 2025–2028 рр. іноземних інвестицій Європейських країн-донорів на розвиток туристичних дестинацій в регіональних системах України, млрд EUR
Джерело: розроблено автором

Автором оцінено ефективність генерації інвестиційного потенціалу європейських країн-донорів на розвиток та відновлення індустрії туризму в Україні на 2025–2028 рр. з позиції, що кожний елемент вхідного та вихідного інвестиційного потоку впливає на чинні економічні можливості туристично-регіональних систем держави, а саме на: індикатори забезпеченості регіонів інвестиційними, трудовими ресурсами та основним капіталом (рис. 7–9).

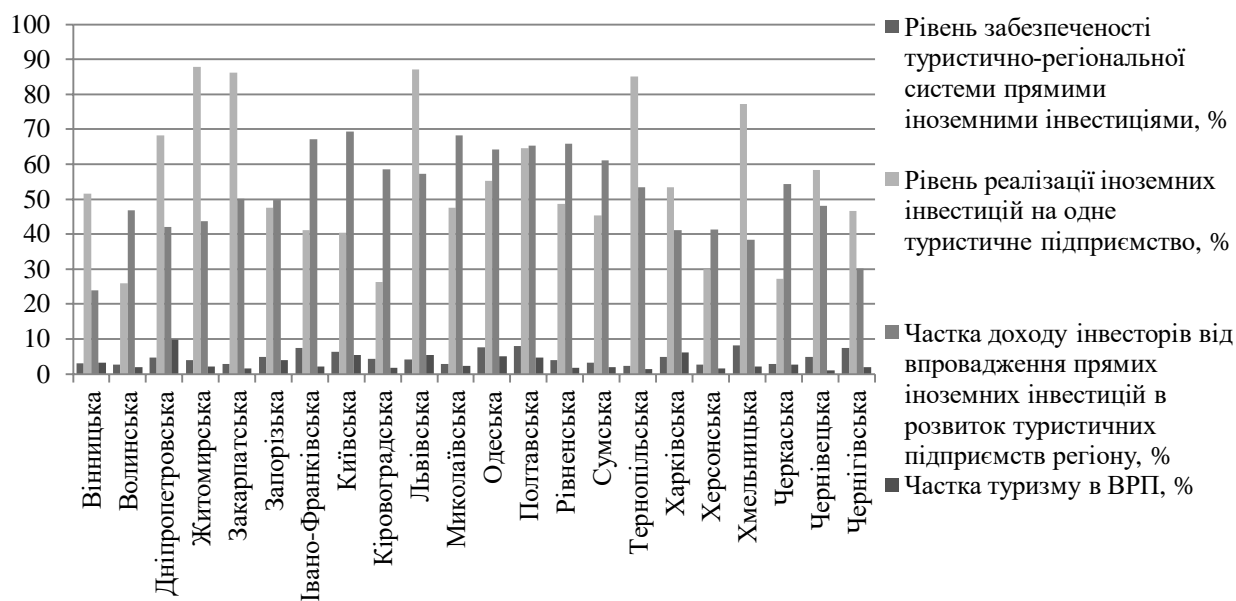

Рис.7. Індикатори забезпеченості туристично-регіональних систем України прямими іноземними інвестиціями та ефективність їх використання, в середньому на 2025–2028 рр.
Джерело: сформовано автором за [15; 18; 21]

Рис. 8. Індикатори забезпеченості туристично-регіональних систем України трудовими ресурсами та ефективність їх використання, в середньому на 2025-2028 рр.

Джерело: сформовано автором за [15; 18; 21]

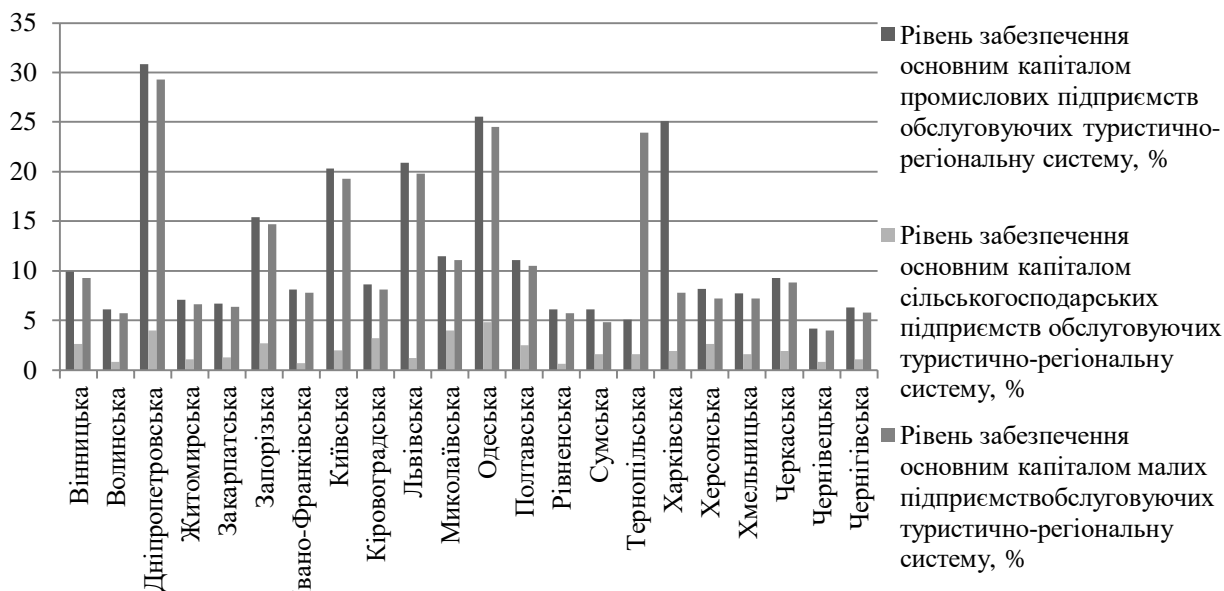

Рис. 9. Індикатори забезпеченості туристично-регіональних систем України основним капіталом та ефективність їх використання, в середньому на 2025–2028 рр.

Джерело: сформовано автором за [15; 18; 21]

Аналізуючи зазначені вище індикатори, проведено рейтингування туристично-регіональних систем України з використанням 22-бальної шкали оцінки (регіональна система, яка займає перше місце за представленими індикаторами, отримує 22 бали та 1 бал, якщо посідає останнє). Сформовано рейтинг туристично-регіональних систем України за індексом інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму України (рис. 10) за формулою (1) [17]:

$$I_{ip} = \frac{\sum I_{ir} + \sum I_{lr} + \sum I_{bc}}{N_i},$$

(1)

де I_{ip} – індекс інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму України; $\sum I_{ir}$ – загальний індикатор забезпечення туристично-регіональної системи інвестиційними ресурсами; $\sum I_{lr}$ – загальний індикатор забезпечення туристично-регіональної системи трудовими ресурсами; $\sum I_{bc}$ – загальний індикатор забезпечення туристично-регіональної системи основним капіталом; N_i – кількість досліджуваних індексів.

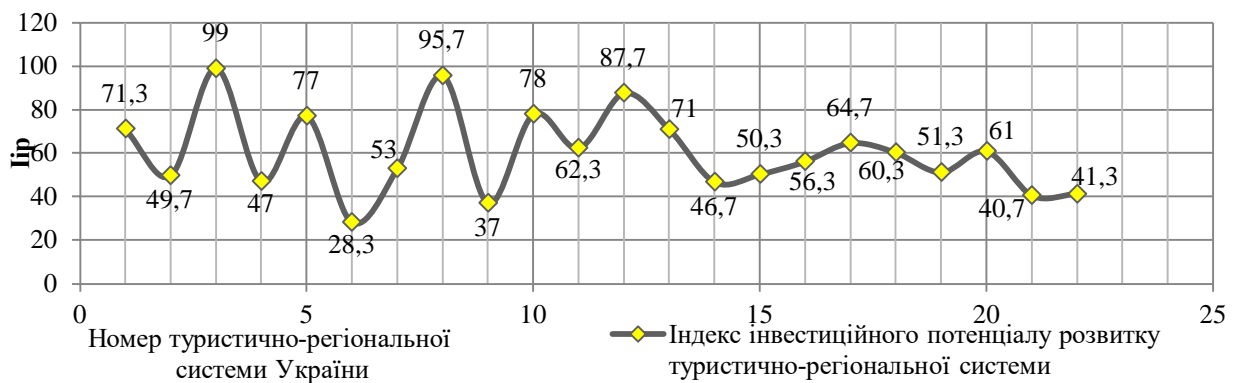

Рис. 10. Індекс інвестиційного потенціалу розвитку туристично-регіональних систем України, в середньому на 2025–2028 рр.

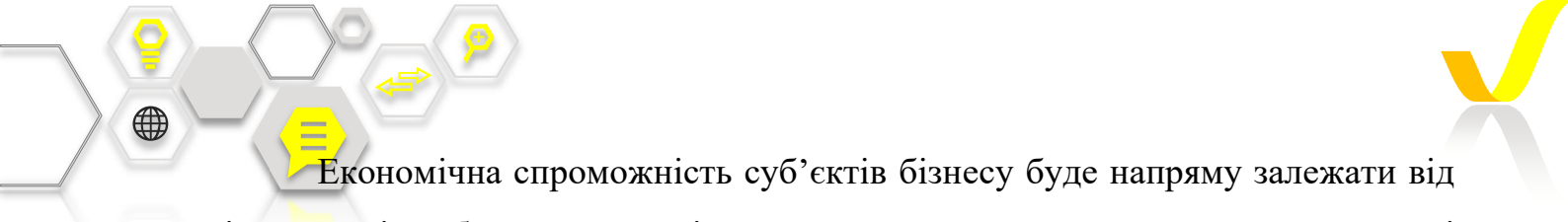
Джерело: розраховано автором

Згідно розрахунків відображено типи видозмін кластерів туристичних дестинацій, їх характеристика інвестиційної привабливості в регіональних системах України, які будуть входити до міжнародної співпраці за державно-приватним партнерством з європейськими країнами-донорами на 2025–2034 рр. (табл. 1). До першого кластеру увійдуть Дніпропетровська, Київська, Львівська, Одеська, Харківська регіональні системи з високими економічними результатами, шляхом введення потоків прямих іноземних інвестицій, які забезпечать високі фінансові індикатори економіки, в цілому. Це дозволить прискорити рівень економічної активності населення та працевлаштування в обслуговуючій сфері суб'єктів туристичної діяльності. Так, туристичні потоки будуть забезпечені достатньою кількістю закладів тимчасового розміщення з достатньою кількістю туристичних операторів та туристичних агентів.

Зміна типу кластерів ТД в регіональних системах України за умови реалізації міжнародного ДПП з європейськими країнами-донорами – генераторами інвестиційного потенціалу розвитку країни-реципієнта на 2025–2034 рр.

Тип		Туристичні дестинації	Характеристика типу кластеру
Рівень інвестиційної привабливості туристичних систем України	Високий (на 3 роки)	Дніпропетровська, Київська, Львівська, Одеська, Харківська	Кластер 1: високі економічні результати за потоками прямих іноземних інвестицій в економіку регіональних систем забезпечують високі фінансові індикатори прискореного розвитку індустрії туризму; рівень економічної активності населення та їх працевлаштування в обслуговуючій сфері суб'єктів туристичної діяльності забезпечує стабільне збільшення туристичних потоків в регіональних системах; достатня кількість закладів тимчасового розміщення призводить до розширення послуг туроператорів та агентів; індикатори забезпеченості туристичними ресурсами формують високий рівень інвестиційної привабливості
	Середній (на 5 років)	Вінницька, Волинська, Запорізька, Закарпатська, Івано-Франківська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська,	Кластер 2: середні коливання індикаторів фінансових результатів до оподаткування, невеликі обсяги потоків прямих інвестицій, достатня кількість підприємств та економічна активність населення в регіональних системах, середні індикатори обслуговування туристичних потоків, середній рівень забезпечення регіональних систем закладами тимчасового розміщення; обсяг надання послуг туристичними операторами та туристичними агентами невисокий; середні індикатори забезпечення регіональних систем туристичними ресурсами; середній рівень забезпечення регіональних систем об'єктами природно-заповідного фонду, музеями, об'єктами культурної спадщини; індустрія туризму в регіональних системах має середній рівень інвестиційної привабливості
	Низький (на 10 років)	Житомирська, Кіровоградська, Сумська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька	Кластер 3: нижче середнього рівня економічні індикатори розвитку індустрії туризму в регіональних системах з причин невеликого обсягу притоку прямих іноземних інвестицій; незначні доходи з розрахунку на одного жителя туристичних дестинацій; невелика частка індустрії туризму в валовому регіональному продукту; середня чисельність економічно активних працівників в регіональних системах; середній рівень безробіття; нижче середнього рівня індикатори обслуговуючої сфери; туристичні потоки не достатньо забезпечені закладами тимчасового розміщення; обсяг надання послуг туристичними операторами та туристичними агентами невисокий; середні індикатори забезпечення регіональних систем туристичними ресурсами; туристичні дестинації мають середній рівень забезпечення об'єктами природно-заповідного фонду, музеями, об'єктами культурної спадщини; індустрія туризму має низький рівень інвестиційної привабливості

Джерело: розроблено автором

Економічна спроможність суб'єктів бізнесу буде напряму залежати від індикаторів забезпечення регіональних систем туристичними ресурсами, які формуватимуть високий рівень інвестиційної привабливості туристичних DESTINAЦІЙ з обґрунтованими критеріями інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму – забезпечить нівелювання асиметрії розвитку туристичних DESTINAЦІЙ завдяки визначенню рівня інвестиційної привабливості кожної регіональної системи в майбутньому, що дозволить сформуванати стратегію розвитку індустрії туризму в довгостроковій перспективі міжнародного ДПП.

Висновки. Використання інвестиційного інструментарію європейських країн-донорів для відновлення відносин з інститутом ДПП в постконфліктному періоді дозволить змінити економічну детермінанту інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму в регіональних системах. Забезпечення активізації інвестиційних можливостей суб'єктів туристичної діяльності обумовлено специфічними особливостями введеного мультиіндикатора, який акумулює ресурсну складову інвестиційного потенціалу в основний капітал туристичних підприємств сфери обслуговування, а також поетапно розподіляє її в туристичні DESTINAЦІЇ, що мають середній рівень забезпечення об'єктами природно-заповідного фонду, музеями, об'єктами культурної спадщини. Незважаючи на труднощі реалізації інституту ДПП України в період воєнного часу, посилення домовленостей щодо майбутнього міжнародного співтовариства в індустрії туризму і налагодження бюджетного інвестування в післявоєнному періоді дозволить відновити пільгове субсидіювання допоміжних галузей економіки. Водночас, може виникнути відчутний вплив загроз та ризиків на відновлення джерел інвестиційних потоків, які будуть нівелюватись за рахунок підтримки європейських країн, шляхом створення спеціального інвестиційного фонду з метою розширення інвестиційної платформи регіональних систем України в геоекономічному просторі туристичного ринку. Диверсифікація туристичних послуг і контроль за цільовим використанням інвестицій з боку інституту ДПП допоможе зміцнити вартісну похідну активів кожного суб'єкта туристичної діяльності. Саме в цьому напрямку подальші дослідження мають перспективи.

Список використаних джерел:

1. Антоненко В., Григорчак І., Хуткий В. Сталий розвиток туристичної галузі Туреччини в умовах економічної рецесії: виклики та можливості. *Ефектив. економіка*. 2019. №7. URL: http://www.economy.nauka./7_2019/6.pdf.
2. Івашова Л.М. Державно-приватне партнерство у сфері туризму як дієвий механізм забезпечення сталого розвитку економіки країни і регіонів. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2018. №1(18). С. 52–61.
3. Козловський Є.В, Ткаченко Т.І. Особливості управління проектами в сфері туризму на основі застосування механізмів державно-приватного партнерства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №9. С. 78–82.
4. Паук М.І. Використання світового досвіду залучення інвестицій в туристичний сектор. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 6. Ч.4. С. 61–64.
5. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. Міністерство фінансів України. 2024. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>.
6. Стан здійснення ДПП в Україні. Міністерство економіки України. 2024. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>.
7. Ступень Н.М. Інвестиційне забезпечення розвитку курортно-рекреаційних територій. *Інвестиції: практика та досвід*, 2016. №24. С. 84–87.
8. Тараш Л. Узагальнення практики використання форм державно-приватного партнерства. *Вісник економ. науки України*. 2015. №2. С. 97–103.
9. Хол Д., Сміт М., Марцишевська Б. Туризм у Новій Європі: виклики та можливості розширення ЄС. Бостон, Массачусетс: САВІ САВІ, 2006.
10. Цвілій С.М. Конструктивна модель реалізації потенціалу індустрії туризму України в європейському геоeкономічному просторі. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (екон. науки)*. 2024. № 1(50). С. 57–69.
11. Ющенко Н., Дячек В., Ковтун М. Публічно-приватне партнерство в Україні та європейських країнах. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. №9. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/9_2019/82.pdf.

12. Causevic S., Lynch P. Political (in) stability and its influence on tourism development. *Tourism Management*. 2013. №34. Pp. 145–157.

13. Cro S., Martins A.M. Foreign Direct Investment in the tourism sector: The case of France. *Tourism Management Perspectives*. 2020. № 33. C. 1–11.

14. Endo K. Foreign direct Investment in Tourism – Flows and volumes. *Tourism Management*. 2006. №27(4). Pp. 600–614.

15. International tourism: expenditures & receipts. World Bank Group. 2024. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/>.

16. Marti-Ciriguián P., Nolasco-Cirugeda A., Serrano-Estrada L. Assessment tools for urban sustainability policies in Spanish Mediterranean tourist areas. *Land Use Policy*. 2017. №67. Pp. 625–639.

17. Mazaraki A., Boiko M., Bosovska M., Okhrimenko A., Antoniuk K. The rating of Ukraine's regional tourist systems according to their investment potential. *Problems and Perspectives in Management*. 2022. №20(3). Pp. 43–61.

18. Project of the Recovery Plan of Ukraine. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/audit-of-war-damage.pdf>

19. Trusova N. V., Cherniavska T. A., Pasieka S. R., Hranovska V. Hr., Prystemskyi O. S., Demko V. S. Innovative clustering of the region in the context of increasing competitive positions of the enterprises of the tourist recreational destination. *GeoJournal of Tourism and Geosite*. 2020. Vol. 33(3). P. 1126–1134.

20. Trusova N., Tanklevska N., Cherniavska T., Prystemskyi O., Yeremenko D. Demko V. Financial Provision of Investment Activities of the Subjects of the World Industry of Tourist Services. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. №4(44). Pp. 890–902.

21. Tsviliy S., Mykhailyk D., Ogloblina V., Gurova D., Korniienko O. The Mechanism of Activation of Investment Potential in the PostConflict Period of Development of the Tourism Industry. *Qubahan Academic Journal*. 2024. Vol. 4. №3. Pp. 175–194. DOI: <https://doi.org/10.48161/qaj.v4n3a213>.

22. Zgurovsky M. Foresight of Ukrainian Economy: mid-term (2015–2020) and long-term (2020–2030) time horizons. Kyiv: NTUU «KPI», 2015. 136 p.